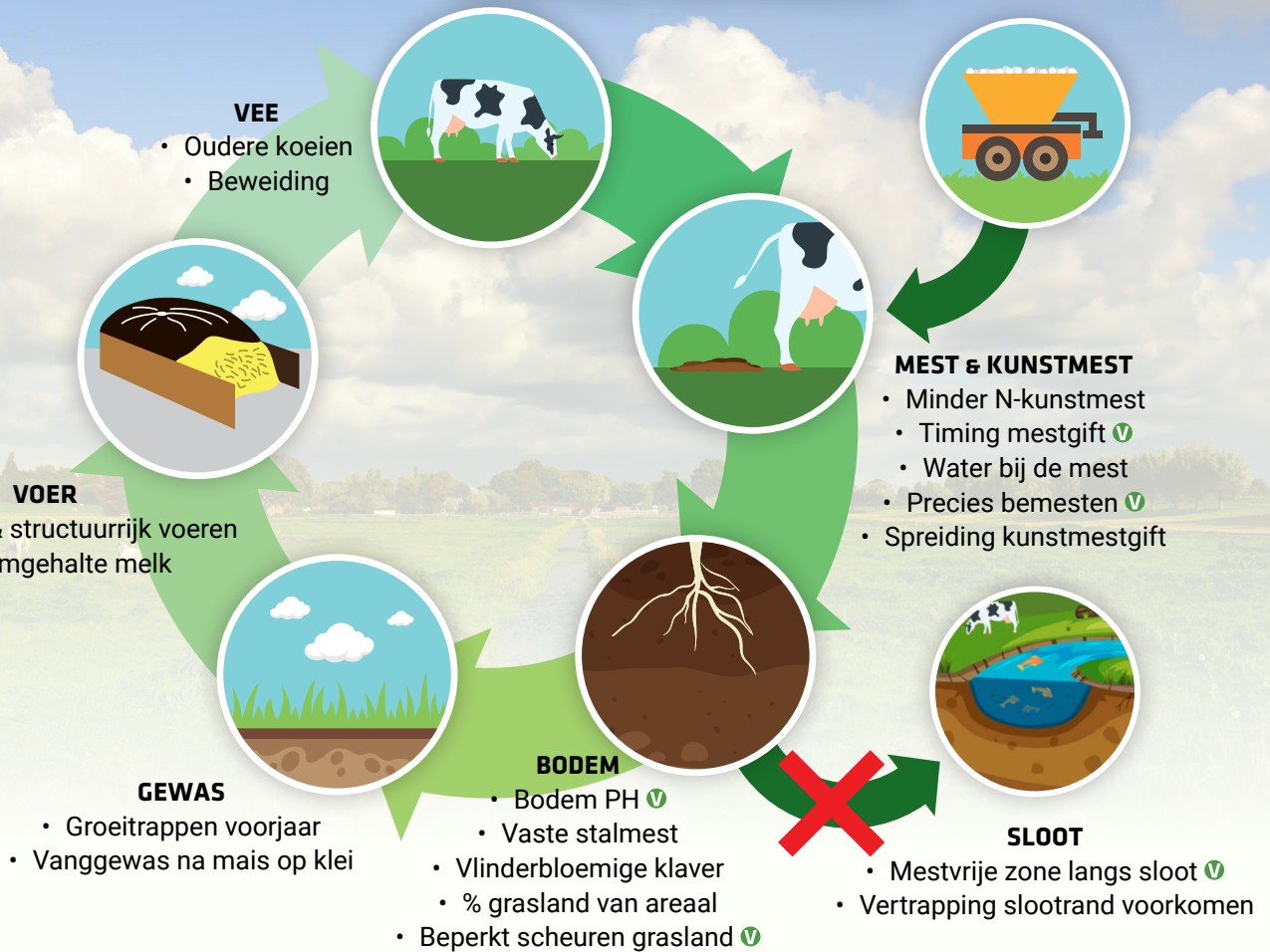


KRINGLOOPPAKKET

MAAKT MAATWERK MOGELIJK



Figuur: schematische weergave van de maatregelen die waren opgenomen in het kringlooppakket. Maatregelen met een ✓ waren vaste maatregelen. Voor de andere maatregelen was deelname en intensiteit van uitvoering flexibel te kiezen.

KRINGLOOPPAKKET

Een kringlooppakket is ontwikkeld en in de praktijk getoetst voor melkveebedrijven in West Nederland (klei en veen). Het pakket heeft tot doel de agrarisch ondernemer te motiveren een extra stap te zetten met kringlooplandbouw door een integrale aanpak van nutriënten te stimuleren, benutting van nutriënten en organische stof binnen het bedrijf te verhogen, bodemkwaliteit te verbeteren en verliezen te voorkomen.

Het kringlooppakket is een combinatie van een beperkt aantal vaste maatregelen en een vrije keuze aan flexibel te kiezen maatregelen (zie bovenstaande figuur). De maatregelen kunnen met een bepaalde intensiteit worden uitgevoerd en zijn van toepassing op het gehele bedrijf. De waardering is gebaseerd op een puntensysteem dat via een staffel is gekoppeld aan een vergoeding per hectare (20, 40, ..., 120 €/ha). Het pakket leidt tot maatwerk per bedrijf.

AANPAK

In samenwerking met verschillende partijen (agrarische collectieven, melkveehouders, waterschappers, LTO-projecten, adviseurs en onderzoekers) is in 2017 een kringlooppakket ontwikkeld. In 2018 is onderzocht of dit kringlooppakket aansluit bij de behoefte van melkveehouders, werkbaar is voor collectieven en er een bredere uitrol in de praktijk (via het ANLb) mogelijk is. In een pilot is met twee keer 10 deelnemers in de werkgebieden van de agrarische collectieven Water, Land en Dijken en Rijn, Vecht en Venen het kringlooppakket getoetst en uitgewerkt op basis van Draagvlak – Uitvoerbaarheid – Controleerbaarheid – Effectiviteit (DUCE).



RESULTATEN

Op bijna 1000 ha zijn 20 agrarische ondernemers aan de slag gegaan met het pakket en hebben voor gemiddeld 24 punten per bedrijf aan maatregelen uitgevoerd. De bevindingen op basis van de uitvoering, controle en evaluatie van het kringlooppakket zijn:

- **Dragvlak.** Een pakket met vaste en flexibel te kiezen maatregelen wordt door agrarische deelnemers (melkveehouders in West Nederland) gewaardeerd;
- **Uitvoerbaarheid.** Het pakket werd als motiverend ervaren, en de deelnemers hebben een stap verder gedaan dan 'normaal' met maatregelen die bijdragen aan de mineralenbenutting op het bedrijf en emissies naar het watersysteem verlagen of voorkomen;
- **Controleerbaarheid.** Het pakket is voor een collectief alleen werkbaar als administratie, borging en controles strak zijn georganiseerd en zaken als controleformulieren, planning, kaartjes, informatie, ICT-tools voor deelnemers voor meldingen en afwijkingen beschikbaar zijn. In het eerste pilot jaar werd het pakket met maatwerk per bedrijf door de controleurs als ingewikkeld ervaren;
- **Effectiviteit.** De effectiviteit van het pakket wordt verhoogd door gedurende het groeiseizoen met de deelnemers actief te communiceren over maatregelen en gerelateerde zaken;
- **Samenwerking.** De twee deelnemende collectieven hebben een duidelijk verschillende aanpak wat betreft organisatie en controles en samenwerken in een project levert waardevolle inzichten op voor deze, relatief jonge, organisaties.



AANSLUITING ANLB

Het pakket is inhoudelijk niet compatibel met de randvoorwaarden van het ANLb. Om dit wel mogelijk te maken moet binnen het ANLb een aantal eisen worden aangepast waaronder de schaal (perceel aanpassen naar bedrijfsniveau), de controleerbaarheid (eis van fysieke controleerbaarheid verbreden naar administratief). Daarnaast is de koppeltabel gericht op biodiversiteit en niet op kringlooplandbouw.



CONCLUSIES

De praktijktoets van het kringlooppakket was in 2018 gericht op 'ontwikkelen en toetsen'; van elkaar leren wat wel en niet werkt. De ervaringen in de pilot geven goede aanknopingspunten om het pakket uit te rollen naar een bredere groep deelnemers. Hierbij is het belangrijk om na te gaan wie op de langere termijn de doelgroep is (kopgroep of peloton), wie financiert (GLB-pijler 1 of 2 of anders) en wie organiseert en controleert (collectieven of RVO). De ervaringen van de pilot worden ingezet in de nieuwe GLB pilot 'Veenweide'.

De inhoud van het kringlooppakket sluit goed aan bij het nieuwe landelijke en Europese beleid en bij de verschillende duurzaamheidscriteria die door de sector worden gesteld. Het kringlooppakket is een goede basis om met concrete maatregelen te werken aan de beleidsdoelstellingen.



Waterschap
Amstel, Gooi en Vecht



HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN



Utrecht-West



hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier



Provincie
Noord-Holland



Soil for life

debby.vanrotterdam@nmi-agro.nl



w.honkoop@ppp-agro.nl



Water,
Land &
Dijken
Vereniging
agrarisch
natuur- en
landschapsbeheer

a.koelemeijer@waterlandendijken.nl



Rijn Vecht & Venen
Agrarisch Natuur-, Landschaps- en Waterbeheer

info@josevanmiltenburg.nl